

Kontrola NIK ujawnia problemy w systemie wsparcia

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 12, marzec 2026 19:15

Tomasz Smaś

Odsłony: 843

Najwyższa Izba Kontroli wykazała nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów. Kontrola dotyczyła programów asystencji osobistej oraz opieki wytchnieniowej realizowanych przez organizacje pozarządowe. W ocenie kontrolerów sposób organizacji finansowania oraz zawierania umów nie zawsze zapewniał ciągłość świadczenia usług.

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami finansowane było ze środków Funduszu Solidarnościowego, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Zasady przyznawania pomocy określano w programach takich jak „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” oraz „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami”, realizowanych m.in. w edycjach z lat 2022 i 2023.

Rola asystencji i opieki wytchnieniowej

Programy asystencji osobistej miały umożliwić osobom z niepełnosprawnościami większą samodzielność w codziennym funkcjonowaniu. Pomoc asystentów obejmuje między innymi wykonywanie codziennych czynności, wsparcie w poruszaniu się czy udział w życiu społecznym.

Z kolei opieka wytchnieniowa została zaprojektowana z myślą o rodzinach oraz opiekunach osób z niepełnosprawnościami. Jej celem jest czasowe odciążenie opiekunów poprzez zapewnienie profesjonalnej pomocy przy codziennych obowiązkach związanych z opieką nad osobą wymagającą wsparcia.

Realizacja tych usług powierzana była organizacjom pozarządowym, które zawierały umowy z ministerstwem lub jednostkami samorządu terytorialnego.

Problemy z ciągłością finansowania

Kontrola wykazała jednak, że umowy dotyczące finansowania usług często podpisywano z dużym opóźnieniem. Zdarzały się przypadki, w których nowe umowy zawierano dopiero kilka miesięcy po wygaśnięciu poprzednich porozumień dotyczących przekazywania środków z Funduszu Solidarnościowego.

W praktyce oznaczało to przerwy w finansowaniu usług świadczonych przez organizacje pozarządowe. Taka sytuacja utrudniała utrzymanie zatrudnienia personelu oraz planowanie działalności w kolejnych miesiącach.

Choć programy przewidywały możliwość refundacji wydatków poniesionych od początku roku, organizacje pozarządowe pozostawały w niepewności co do faktycznego otrzymania środków. Wynikało to m.in. z zapisów wskazujących, że zatwierdzenie listy ofert nie jest równoznaczne z gwarancją podpisania umowy.

Skutki dla osób potrzebujących wsparcia

Według ustaleń kontrolerów konsekwencją opisanych problemów było ograniczenie zakresu wsparcia w pierwszych miesiącach roku. W części przypadków osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunowie nie otrzymywali pomocy wcale lub była ona znacząco ograniczona.

Kontrola NIK ujawnia problemy w systemie wsparcia

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 12, marzec 2026 19:15

Tomasz Smaś

Odsłony: 843

Do czasu podpisania umów działalność organizacji pozarządowych ograniczała się najczęściej do działań przygotowawczych. Obejmowały one m.in. kwalifikację uczestników programów czy rekrutację asystentów i osób świadczących usługi opieki wytchnieniowej.

Jedna ze skontrolowanych organizacji zdecydowała się nawet na zaciągnięcie pożyczki, aby utrzymać ciągłość działań do momentu uzyskania finansowania.

Nieprawidłowości w rozliczeniach

W trakcie kontroli ujawniono również problemy związane z rozliczaniem środków publicznych. W niektórych przypadkach stwierdzono podwójne finansowanie tych samych usług lub brak dokumentów potwierdzających poniesione wydatki.

Najwyższa Izba Kontroli sformułowała w sumie 37 wniosków i uwag pokontrolnych. Wśród najważniejszych zaleceń znalazła się konieczność dokładniejszej weryfikacji kart rozliczeniowych składanych przez asystentów oraz podejmowania działań wyjaśniających w przypadku wykrycia nieprawidłowości.

Organizacje pozarządowe powinny także dokonać korekty sprawozdań finansowych w sytuacji, gdy wydatki nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji lub zostały poniesione niezgodnie z zasadami programów. W takich przypadkach konieczny jest również zwrot środków wraz z odsetkami.

Szansa na zmiany w systemie

Kontrolerzy zwrócili uwagę, że w parlamencie trwają prace nad projektem ustawy dotyczącym asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami. Dokument został skierowany do sejmowej komisji w listopadzie 2025 roku.

Projekt zakłada między innymi możliwość przyznawania wsparcia asystenckiego na okresy dłuższe niż jeden rok. Takie rozwiązanie miałyby zwiększyć stabilność finansowania i zapewnić większą ciągłość świadczeń dla osób wymagających pomocy.

Zdaniem kontrolerów wprowadzenie systemowych zmian w tym obszarze może przyczynić się do poprawy funkcjonowania programów wsparcia i lepszego zabezpieczenia potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.

Źródło: NIK